

Kvinnor, se upp!

18 regeringsvar till N. F. i frågan om gilt kvinnans nationalitet.

Av Anna T. Nilsson.

Nytt om Lawrence.

Av Emy Ek.

Radikal samling.

Folke Rösö skriver om Bevingade barnårväre.

Universitetskvinnornas internationala.

Av Astrid Sturzen-Becker.

Bokkrönika.

Av Johan Falck.

Vad har hänt?

UTTALANDE INFÖR ANDRAKAMMARVALEN 1932 framläggs av Radikala Gruppen av Svenska Kvinnors Västanförbund.

Erinns om att sedan sista andrakammarvalet en omorganisation ägt rum av Frisinnade Kvinnors Riksförbund, som tillägger de olika grupperna — liberala, frisinnade och radikala — att uppträda oberoende av varandra inför val. Den radikala gruppens ledning utövas av ett verkställande utskott, vars medlemmar äro: Ada Nilsson, ordf., Elisabeth Tamm, Andrea Andren-Svedberg, Honorine Hermelin, Elin Wägner och Ebba Holgersson, sekreterare.

För att utöfna hur de olika västanförbundens riksdagskandidater i landets olika delar ställa sig till dessa radikala programpunkter, kommer Tidevarvet att under veckorna före valet göra en rundfråga till blivande folkrepresentanter, som ledning för radikala röstare.

DE TYSKA SÄRDOMSTOLARNA ha avkunnat tvende domar som i hög grad uppröra landet. Domstolen i Beuthen har dömt fem nationalsocialister till döden på grund av den överlagda nattliga mordgrändning de företagit mot en kommunist i Potemka den 9 augusti. Särdomstolen i Brieg har dömt tre »Reichsbannermän» till sammanlagt nio års tukthus samt 27 anklagade män och kvinnor till 4—18 månaders fängelse, alla på grund av de blodiga sammanstötningar, som ägde rum i Ohlau den tionde juli, alltså innan antirörelsen utgavs.

Nazisterna rasa, storma domstolsbyggnaden i Beuthen och angripa hetsigt Papeus regering för dessa orättvisa domar. Att tänka sig: »Dödsstraff på fem nazis, som endast i sitt berättigade motvärn mot den marxistiska terrorn endast dödat en kommunist och däremot blott några års tukthus för Ohlaus »mordgossar». Hitler betygar sina dödsdoma kamrater sin fulla solidaritet och fordrar dömnarnas upphävande.

Från andra sidan framhålls att Reichsbannermännen blivit för hårt dömda, då det ej var till fullo bevisat vem eller vilka som voro angripare i den allmänna sammankomsten i Ohlau, men däremot att kommunisterna dömdas av nazisterna med berättigad mod och på ett djuriskt sätt.

Tillståndet i det arma Tyskland börjar

Radikalt program Ottawa.

inför valet 1932.

Det ekonomiska livet och jordfrågan.

Den ekonomiska krisen sammanhänger med bristen på respekt för andliga och moraliska värden.

En ekonomisk samhällsordning måste grundas på en samhörighets- och ansvarskänsla som sätter gemensamt väl framför egen fördel. Detta innebär fördelning av arbetsmöjligheter och arbetsprodukter så att samtliga medborgares och framför allt de ungas krafter tagas i anspråk och samtliga medborgare beredas en människovärdig tillvaro.

För det ekonomiska livets nydaning erfordras:

EN JORDPOLITIK byggd på ny äganderättslag — att gälla vid sidan av den gamla — med örtlilig och förytterlig besittningsrätt på obegränsad tid mot årlig avgäld varigenom jordvärdet regleras, spekulativ uttagande jordvärde förhindras och jorden göres åtkomlig utan kapital.

Ett ändamålsenligt organiserat varuutbyte inom land och mellan folket.

En statlig affärsbank med kapitalplacering i jord med låg men säker ränta som den enda båg för vilken statsmakterna iklädd sig ansvar.

Folkhälsa.

MANNISKOVARDIGA OCH TILLRÄCKLIGA HEM FÖR ALLA.

Tomtpolitik från det allmänna sidan, som även befordrar egna hem och kooperativa byggen.

Obligatorisk bostadsinspektion även å landsbygden.

MALMEDVETEN BEFOKKNINGSPOLITIK, SOM TAR SIKTE PÅ EN KVALITATIV FÖRBÄTTRING AV FOLKMATERIALET:

Moderskapsvårdens snara ikraftträdande och utbyggande med ökat kontantunderstöd och ökade vårdmöjligheter för havande kvinnor, nyblivna mödrar och deras späda barn.

Samhällets acceptering av födetekskontroll som förutsättning för en effektiv mödra- och barnvård, vilket innebär preventivlagens revidering.

Tillgång till vederhäftig upplysning om släkttvet och föräldraskapets förpliktelser genom kompetenta läkare.

Motarbetande av den överhandtagande förekomsten av josterjördrivning i första hand genom ovan angivna positiva åtgärder och vidare genom straffets borttagande för avbrytande av havandeskap, förutsatt att ingreppet utföres av specialutbildade läkare å godkänd sjukvårdsinrättning med anmälningskyldighet i överensstämmelse med av Medicinalstyrelsens utfärdade stadga.

Ordnandet av möjlighet till sterilisering i överensstämmelse med Medicinalstyrelsens förslag i dess uttalande över steriliseringsakknungens betänkande.

ARBETE FÖR FOLKNYKTERHET såväl med hänsyn till spritkonsumtion som genom effektiv upplysning i alkoholfrågan och genom uppfostran av folksed och folkupfattning.

mer och mer att påminna om 1918. En ny revolution står inför dörren, säger Ludendorff.

FALLET JÄRTE har dryftats i flentligt under den gångna veckan. Nya Dagligt Allehanda i synnerhet har fordrat hr Järtes huvud på ett fat. Det är naturligtvis Svenska Dagbladets intrasslande i Kreugerhärvan, som herr Järte

angripes för. Aktiemajoriteten i Svenska Dagbladet äges som förut omnämns av bolaget Permanens, där Kreuger enligt de nu offentliggjorda urkunderna hade ensambestämmanderätten i ekonomiska ting och där byråchefen Järte var kontrakterad en hög avlöning som medarbetare och blivande redaktör, vilket av samliga ej anses förenligt med en högres statstjänstställning. Emellertid blev

Uppfostran.

SKOLUNDERVISNINGEN BYGGD PÅ DEN VAXANDE MANNISKANS BEHOV UNDER OLIKA UTVECKLINGS- SKEDEN.

Möjlighet för alla till examensfri åtta- eller tio-årig skolgång med avgångsbetyg. Skolplikt under åtta år.

Fria skolor jämställda i fri tävlan med statens. Den fria tävlan och den fria skolgången möjliggjord genom en skolpenning, d. v. s. i stället för avgiftsfria skolor en statlig insats för varje barn användbar endast för uppfostrings- och utbildningsändamål, vare sig i statsskolor eller privatskolor. Möjlighet att uttaga de två sista årens skolpenning under en senare åldersperiod, om den blivit obrukad under en föregående.

Den statliga inspektionen måste visa respekt för olika skolans arbetsmetoder.

Mäns och kvinnors lika rätt till arbete och lika rätt inför lagen.

Rätt för varje kvinna, gift eller ogift, att antaga det arbete för vilket hon har förutsättningar och kompetens och vilket står henne till buds samt rätt att för sitt arbete erhålla lika lön, som fölkommer manlig innehavare i samma tjänstställning.

Borttagande av särbestämmelser för kvinnor inom skol- väsendet, i lösdrivarlagen, pensionlagen och arbetskyddslagen.

Fred.

Sveriges nationella och internationella politik bör ännu mer åt hittills anknyta vid, befärma och utnyttja de i N. F. givna möjligheterna för en fredlig utveckling.

Sverige bör för sin del förverkliga de principer om avrustningens absoluta nödvändighet, som erkänts av avrustningskonferensen i Genève. Detta förverkligande bör inledas med avveckling av vår rustningsindustri och vapenexport samt förbud mot privat krigsbeväpning och privat tillverkning av krigsmateriel.

Sverige bör i stället för det militära försvaret bygga upp ett försvar grundat på fredliga medel.

DEN INRE TRYGGHETEN bör sökas genom undanröjande av de sociala missförhållandena.

DEN YTTRE TRYGGHETEN genom att föra en utrikespolitik, som utgår från folkens förbundenhet och intressegenkap, ekonomiskt, politiskt och kulturellt.

Den hjälp Sverige som medlem av N. F. är pliktig att ge angripen nation, bör inte — och kan inte vid ett avrustat Sverige — uttrycka genom utlåning av förstörelsemedel och militär trupp. Vår försvarsberedning bör ägna sig åt att genomarbete och framlägga fredliga medel och metoder att uttrycka den mellanfolkliga solidariteten i detta hänseende.

RAKIDALA GRUPPENS VERKSTÄLLANDE UTSKOTT.

Järte i alla fall återuppsatt på högers riksstatslista, så valmännen ha nu ordet.

EJ HELLER INOM DET SOCIALDEMOKRATISKA PARTIET tycks friden råda. Herrar Z. Höglund, Fredrik Ström och Sigward Cruse lämna stadsfullmäktigeuppställning. Vad ligger nu bakom detta? Det blir väl i sinom tid uppenbart även det.

BADPOLIS HAR NU OCKSA INRÄTTATS I PREUSSEN. Det är ställföreträdande Rikskommissionären därstädes, dr Bracht, som utfärdar en »Badpolisförordning», där offentlig nakenbadning eller badande i anstötliga badrätter förbjödes. Ej heller må man i eller vid vattnet företaga något i sed-

Den mycket omtalade Ottawakonferensen har avslutats i kompromissens tecken mellan sina båda uppgifter. Konferensen skulle ju å ena sidan förverkliga Joseph Chamberlains gamla dröm om ett fastare sammansmida av Dominions och moderland medels en tullunion och samtidigt ville den vara det första stora steget till upphjälpande av världshandeln.

Dominions äro starkt tullskyddsvänliga och de ville att England skulle ytterligare begränsa sitt inköp av trä- och lantbruksvaror från andra länder för att i stället ta från dem. I gengäld skulle tullen icke höjas för engelska industri- varor men väl för andra länders. Men Baldwin, den engelska delegationens ordförande påpekar, att riksländan åtnjuta stora fördelar, då praktiskt taget inga varor från England kommer tillfritt i i dem, men deras varor icke tilldelas av England. Tull och med efter Englands införande av tullar gäller detta ända upp till 90 %. Baldwin påpekar vidare att England 1930 köpte av riksländerna för 1,800 milj. kronor mer än det sålde till dem, och att det köpte från den övriga världen för 6,400 milj. kr. Storbritannien som industristär är beroende av sin utländska marknad. Allt som försvarar Englands utförelse kommer därför att minska Englands köpkraft, vilket sålunda går ut över Dominions, eftersom England köper mer från dem än vad de köpa från England. England med sina 2,75 milj. arbetslösa behöver i stället ökad marknad. Tullvapnets farlighet kan ej tydligare demonstreras.

Avtal ha nu ingåtts mellan England och de olika Dominions. England kommer icke att höja trävarutullarna men har förbundit sig att inskränkt mot statsorganiserad dumping både ifråga om trävaror och andra varor, vilket anses omöjliggöra ett förnyande av det engelska-ryska avtalet. Ägg, ost och smör tilldelas ytterligare av England, vilket kan få sin betydelse för svensk export. För kött och fläsk kommer en kontingentering att genomföras, vilket möjligen också kommer att få betydelse för oss. Dominions ha förbundet sig att endast ge tullskydd åt inhemsk industri, som äro livskraftiga och sunda och skyddstullarna skola hållas på den nivå åt Englands producerer få skiliga konkurrensmöjligheter.

Följderna äro ännu ej överskådliga men frågan har mottagits med blandade känslor i England från liberal och arbetarhåll. Särskilt vänder man sig mot livsmedelstullarna. Den liberala riksesministern sir Herbert Samuel uppger vilja avgå.

Amerika har anmält missnöje och där komma väl en del andra länder att inse hur världshandeln på detta sätt befärras.

ligt avseende förgelseväckande. Med bad menas även luftbad och vad som skall anses för anstötlig badrätt överlämnas åt polisen att avgöra, men doktor Bracht skall så småningom lämna vidare anvisningar. Vid en badort på Rügen har polisen redan inskridit. Trettiö anmälningar och en dam halfad därför, att vinden blåste undan den badkappa hon hade på sig och ett ben syntes. Man skulle kunna tro att polisen hade full samsättning ändå i Tyskland, men inlett land ålskar så »polizeilich verboten».

Uppfostran

Läckert och hälsosamt

är smörgåbrödet

UPLANDSKUBBEN

I hygienisk förpackning hos Eder handlande.

Undvik efterapningar!

Begär uttryckligen Uplandskubben!

TIDEVARVET

REDAKTIONSKOMMITTÉ:

Elin Wägner,
Elisabeth Tamm,
Ada Nilsson,
Honorable Hermelin.

REDAKTÖR:

Carin Hermelin.

ANSVARIG UTGIVARE:

Ada Nilsson.

Utkommer varje helgfördag.
Stussplan 1—3, 2 tr., Stockholm.
Tel. N. 48 42.

ADVOKATER

Ledamöter av Sveriges Advokatsamfund

Eva Andéns Advokatbyrå

Inneh.: Eva Andén.
Herkulesgatan 14 (f. d. L. Vattug.)
Tel. 75 75, 75 76
STOCKHOLM

Specialitet: Familje- och arvskaver.
Boutredningar och testamenten, förvaltningsuppdrag. Även skriftliga förfrågningar.

Advokat Hugo Lindberg

KUNGSÖGATAN 6, STOCKHOLM
Tel. Växel: N. 333 15.

TANDLÄKARE

Tandläkare

Eva von Heideman

Mottagning enligt överenskommelse.
Ostermalmstorg 5, 3 tr. Tel. 736 54.

Tandläkare

EMIL LINDBLADS
PRIVATKLINIKER

Stockholms största och modernaste
tandklinik för alla samhällsklasser.

Östermalms:

Kommendögår. 16. Tel. 728 50, 728 70

Kungsholmen:

Hantverkarg. 37. Tel. K. 37 30

(Sveavägen 1, Kungsholms Läroverk)

Mottg. 8.30—9, 1.30—2, 6—7.

Tandvård behandlas hela dagen. 2.

Lördags stänges 4 (sommarsm. 8—7)

Kostnadsfri rådgivning.

Endast exam. tandläkare.

Kvinnlig ungdom

som ämnar vistas i Norrköping, rekommenderas Frälsningsarméns Pensionat, Bredgatan 46. Helt enkelt. Billiga priser. Nutida bekv. Tel. 15 53.

Klockarebolaget

Begravningsbyrå.
Skepparegatan 39. 734 36, N. 60 98.
Filialer: St. Paulsg. 15. Sg. 30 87.
Agneg. 40. Kh. 335 28.

Alma Axelssons FÖRLOSSNINGHEM

INNREGATAN 19
Mottager inackord. även för längre tid.
Tryggt och egen. värläk.
Tel. 778 24.

Bagarstugan

HORNSGATAN 37 " Tel. Söd. 70 00
FOLKUNGAGATAN 65 " " 73 37
GOTGATAN 52 " " 333 09

Advokaten, Jur. Kand.

Majken Billjer

Regementsg. 8 (vid Morescobron).
Tel. 18 59 och 18 54.

MALMO

Familjerättsliga ärenden. Boutredningar, arvs- och testamentärenden samt övriga juridiska uppdrag. Skriftliga förfrågningar bevaras omplända.

Den 27 Aug. 1932.

Radikal samling.

Det politiska läget är tryckt. Den s. k. depressionen är kännbar. Men ännu mer det politiska livets dåliga samvete. Inte på grund av rättfärdighetskänsla. Men man vågar inte angripa sina motståndare så som man skulle önska och kunna, av fruktan att själv bli angiven. Vem vet vad som står i herr Kreugers dagbok! Där står i varje fall dagens politiska historia. Och dess förfall.

Detta gör att valrörelsen trots allt blir något lågmäld. Men det är icke nog. Vi ha rätt att fordra mer av de politiskt ansvariga, ledare och alla än försöket att rädsla sig själva och vinna genom andras motgångar. Vi ha genomgått en fördomjulekernas tid det sista halvåret, då vår moraliska bankrutt, följande hela skalan med den härftina gränsen från brottslighet och oohederlighet, undan för undan blivit lagd i dagen. Skall det ej kunna väcka oss till besinning? Särskilt nu då vi stå inför valen, ett avgörande om den riktning utvecklingen skall taga. Kan man då tillmätta utgången av valen sådan betydelse, penningen har ju makten bakom och oberoende av partierna. Visserligen! Men detta beror på bristen på respekt för andliga och moraliska värden. Där är tidens sjuka punkt. Och där ligger en värld av onåde möjligheter. Det är vad vi borde lärt, då vi nu gå till val.

Radikal samling! Det skulle skett för 10 år sedan. Då hade allt varit annorlunda. Men när så ej blev, må det ske nu. Och sker det inte, må vi ändå alla göra klart för oss, att där ligger enda tänkbara möjligheten för en organisk lösning av tidens olycka. Sker det inte, har Sveriges folk valt stridens, nödens och de våldsamma omstörtningarnas väg. Vad menas då med radikal samling? Att gå till roten av det onda i tiden, att ge viljan och arbetet för en ny tid genom att bygga på andliga och moraliska värden, omsatta och fullföljda i det praktiska livet, det politiska livet. Så enkelt är det. Ändå kräver det allt av oss alla, i vilken ställning vi än stå.

Nu veta vi att något sådant ej

Liliesjö

Parfumeri- och Sjukvårdsaffär STOCKHOLM

Butiker:
Fridhemsgatan 16 — Tel. Kh. 59 82
Hantverkaregatan 85 — Tel. Kh. 55 85.
Sveavägen 109 — Tel. Va. 170 25.
El. värmekuddar — Kattskinn — Kamelhärsartiklar — Urinbehållare — Sanitetsbyxor för damer — Allt i branschen.

Kvinnor, se upp!

18 regeringssvar till N. F. angående ny-behandling av frågan om gift kvinnas nationalitet.

Ett klart ja (Norge), tre ja med villkor, elva nej och tre obestämda.

Ehuru 18 svar jämfört med N. F:s medlemsantal, 56, inte är av så stor betydelse, så äro svaren, publicerade genom N. F., dock av stort intresse och en återblick på frågans utveckling kan kanske därför vara på sin plats.

I 1924 års församling förelagsof Sverige att man borde befrämja internationell lagstiftnings utveckling genom att bringa de frågor, som befunnos lämpliga därtill, till sådan mognad att de kunde bli föremål för konventioner mellan länderna, och en kommitté blev tillsatt. Dess arbete resulterade 1930 i förslag till kodifiering av bland annat en lag om gift kvinnas nationalitet, en gammal och seglit fråga. De vid kodifieringskonferensen i Haag 1930 närvarande stateras ombud undertecknade detta förslag, med eller utan reservationer, men Förnta staterna vägrade, bl. a. därför att män och kvinnor icke ställts likaberättigade i detta förslag. Förslaget i och för sig var ett framsteg, men oenligt är det ett dåligt värsel i att den nya tidens första och med glädje hälsade försök att åstadkomma en internationell lag genom kodifiering, kom att starta med en kvinnostridsfråga, där kvinnoförningarnas önsningar om lika rätt för parterna i ett äktenskap att bestämma över sin nationalitet ej kunde tillgodoses.

En kvinnas giftermål skall icke ha annat inflytande på hennes nationalitet än en mans giftermål har på hans nationalitet.

det blev den formulering, under vilken Inter American Women's committee började sin kampanj för att få frågan åter upptagen till behandling, ehuru N. F:s församling 1930 beslutat utsända till regeringarna ovannämnda kodifieringsförslag i och för ratificering och två stater, Norge och Monaco, allredan hade ratificerat det. Lagen träder i kraft då 10 länder ratificerat.

kommer att hända, allra minst i nådendens år 1932. Det skulle bryta sönder partierna och låta oss gå till val som enskilda människor, var och en med sin ansvarskänsla och sin övertygelse. I stället blir det de splittrade partierna val.

Dock — vi säga det än en gång — en riktig samling av svensk vänster årlig bärande mål är tidens oavvisliga, allvarsdjupa krav.

Som ett förtydligande av referatet i förra veckans nummer från S. A. I. A:s sommarpar på Tärna må nämnas, att lektor Emilia Fogelklou Norfind i sitt föredrag om rationaliseringen i Amerika framhöll, icke att rationaliseringen enligt amerikansk mening borde avskaffas, men att tyngdpunkten inte längre ligger där.

Kom ihåg

prenumerationsavgiften!

En postgiroblankett medföljer en del av upplagan.

I jan. 1931 tillsatte N. F:s råd en kvinnostridskommitté, bestående av två representanter från vardera de åtta namngivna kvinnostridsföreningar och därmed hade en nybehandling av frågan egentligen tagit sin början.

Denna kommitté avgav ett betänkande till 1931 års församling, begärde förslag till en konvention med män och kvinnor likaberättigade i fråga om nationalitet och i och med detta det förta beslutets utpräpnade. Församlingens första utskott diskuterade betänkandet m. m., och beslut remittera samtliga handlingar i frågan till regeringarnas studium och som ovan nämnts ha 18 svarat till den 1 juli. —

Norge, med en frisk fläkt från Ibsens och Björnssons forna Norge, säger oförbehållsamt »ja» till att åter behandla frågan och att få en ny konvention till stånd. Sverige säger »ja», men har ett tråkigt

»oms». »Om majoriteten av stater uttala sig för — — — så skall Sverige inte känna sig bunden att motsätta sig en ny behandling av frågan.» Danmark har inte svarat. Columbia svarar ett något otydligt ja och Belgien föreslår en N. F:s studiekommitté (som kanske blir räddningen av det hela) och svarar sedan »ja». England, Australien, Tyskland, Japan, Egypten, Holland m. fl. avböja, och somliga säga att de vilja påskynda ratificeringen.

»Jag kan omöjligt arbeta upp mig till något intresse för gift kvinnas nationalitet, sade nyligen en ejes allmänt intresserad dam, »frågan är teoretisk, främmande och konstgjord jämförd med sådana livsfrågor som fred och arbetslöshet.» Detta är förståeligt nog. Det är bara ett relativt fåtal i varje land, som ha direkt och personlig kännning av denna lagsiffring. Men i princip beror den två av mänskighetens livsfrågor, tikställigheten mellan könen och självbestämmanderätten över sig själv, så här är säkerligen nödvändigt att en större allmänhet, med intresse för framstegskridande, är väksam och drar sitt strå till stacken genom en allmän opinion. Det går väl av skola i Sverige, men hur i all världen skola engelskorna få bukt med den engelska regeringen!

Kvinnokommittén har beslutat att vidhålla sin begäran till inständande assembly om en ny konvention i nationalitetsfrågan, baserad på likaberättigande. Anna T. Nilsson.

"Vi har övervunnit fördomen"

säger Pennsylvaniaprofessorn
d:r Catharine Macfarlane.

Hur ofta man än skulle råka på de spridda representanter för den världiga amerikanska kvinnovärlden, som då och då komma över till oss, tror jag man för varje gång skulle med samma intresse be dem lägga upp de aktuella problemen, som för närvarande sysselsätta denna mångskiftande och aldrig tillfyllest startlagda värld. Ty från ett så stort område är det alltid något nytt att erfaras.

I förra veckan var det nu en av Amerikas mest framstående kvinnliga läkare, som gjorde Stockholm den äran, professor i gynekologi vid Women's Medical College of Pennsylvania, doktor Catharine Macfarlane.

Som höres av namnet är detta pennsylvaniska college avsett utslutande för kvinnliga medicinare.

— Ungefär 5 % av samtliga läkare i Amerika äro kvinnor, berättar doktor Macfarlane. Ehuru universitetens teoretiskt äro öppna för män och kvinnor lika, har man dock i praktiken i allmänhet gått in för att begränsa också de kvinnliga studerandenas antal till just denna procent av de manliga. Det stora kvinnliga college't i Pennsylvania har därför stor betydelse för kvinnlig forskning och kvinnligt arbete på medicinskområdet. Det består sedan 1890, fick för två år sedan en imponerande ny byggnad och besökes för närvarande av 130 kvinnliga studenter. Rektor för detta college är en kvinna, ungefär två tredjedelar av lärarkollegiet äro kvinnor och en tredjedel män.

— De unga studenterna ha ofta sagt mig, att när de komma in här och se kvinnor utföra operationer och alla slags betydande uppgifter, ha de först riktigt gjort klart för sig att de inte nödvändigt behöva stanna på assistentens, medhjälperskans stundom hela sitt liv. De likaväl som pojkarna kunna ha en självständig uppgift väntande på sig, en självständig insats. De flesta av de kvinnliga medicinarna övergå efter examen till allmän praktik, men bland de talrika kvinnliga läkare som praktisera i Philadelphia t. ex., är också ett stort antal specialister, bl. a. 12 kirurger-gynekologer. Det ligger ju nära till hands att kvinnostridsdomar och förföringskonst ta dessa unga läkarens krafter i anspråk.

Doktor Macfarlane, som alltså är gynekologiprofessor vid den betydande undervisningsanstalten innehar, till följd av sin

ställning där, befattningen som kirurg vid Philadelphia General Hospital, ett sjukhus med 150 bäddar, som hon betecknar som en centralpunkt för undervisningen och den kvinnliga verksamheten. Hon opererar desutom vid ytterligare två andra sjukhus och nekar inte till att det är ett pressande liv.

— Vi räknar helt och hållet med meriter, säger doktor Macfarlane och de allra mesta av de forna fördomarna mot kvinnans arbete är nu bortblåsta.

Som ett exempel på detta förhållande talar doktorn om att 25 kvinnor numera tillhöra den berömda sammanslutningen American College of Surgeons, dit man inte kommer utan framstående insatser och mera bemärkta specialarbeten på läkvetenskapens område. Hon berättar också att den efter amerikanska förhållanden synnerligen förnämsta historiska förening av manliga läkare, som bildades någon gång omkring 1780 — Ni förstår, att det är mycket tidsrikt för att vara i Amerikal — utvalvt henne själv till sin första kvinnliga medlem.

— Detta talar jag om, inte för att det gäller mig själv, men för att ni skall förstå att den amerikanska kvinnan verkligen har uppnått likställighet på de allra flesta områden.

Doktor Macfarlane ser ganska trött ut, antingen det är den intensiva arbetsvetningen eller det genomgående studium av europeisk sjukvård, som hon bedrivit under sin resa. Men hennes trevliga, lugna och kloka ansikte lyser hastigt upp av ett leende och hon säger: Ett sådant mötande som jag fått i Sverige av svenska kolleger har inte mött mig någon annanstans, varken i Berlin eller Wien eller i någon stad. Den vänlighet och det talmodiga och tillmötesgående man visar här, både privat och på olika institutioner är enastående. Jag vare glad om ni särskilt ville understryka det!

Casan.

Edra Dräkter och Kappor

Beställ Ni fördelaktigast hos

J. EDV. LINDGREN
HERR- OCH DAMKRÄDDERI
TEGNERGATAN 23 S. TEL. N. 11881
Färdiga KAPPOR stilltill utförda.

Kredit ordnas.

Nytt om Lawrence.

Av EMY EK.

Knappast någon författare är just nu så omskriven och omstridd som D. H. Lawrence. För ej länge sedan utgav den kände kritiken J. Middleton Murray ett arbete om Lawrence, kallat *Son of Woman*. Han framställer där Lawrence som en sjukligt splittrad neurotiker, från början genom ett starkt beroende av modern hindrad att gripas av en hel och stark känsla för en kvinna och sedan genom kroppslig svaghet urständadt att finna den lyckliga, hans glödande känsla och fantasi förespeglande honom. Lawrence's intensiva skildringar av kärlekslivet skulle alltså vara hans sätt att taga revanche för vad verkligheten nekade honom. Murrays skildring har blivit föremål för skarpa bemötanden, bl. a. i Catherine Carswells bok *The savage pilgrimage* och i Richard Aldington's föreläsning till Lawrence's bok *Apocalypse*.

Catherine Carswell var god vän till Lawrence från 1914 till diktarens död 1930. Den bild, hon ger av hans personlighet och liv, är ytterst detaljerad och intressant, men den polemik, hon för mot Murray, är så hätsk och ensidig, att den delvis förfälar sin verkan. Hennes skildring av Murray har hatets typiska förning av skarp syn och felsyn och är följaktligen otillförlitlig. Teckningen av Lawrence är däremot gjord med sympatiens förstelse. Han är för henne den fascinerande, originella personligheten, som sprider glans och förtrollning över allt, han rör vid. Han är lik en låga, lätt, rörlig, fladdrande, brinnande. Han arbetar som en fågel, livligt, ihärdigt. Han skapar med samma lätthet, som fågeln sjunger — liv och doft och färg och led strömma av sig själv in i hans verk. Ständig är han på resor. Hans liv är en pilgrimsfärd, där den oförståelse, han röner, och den sjukdom och fattigdom, han har att kämpa med, är de skarpa stegen på vägen. Men pilgrimsfärderna är också en jakt efter nya intryck av liv, nya former av skönhet, betare och hemlighetsfullare nyanser av kärlek och hat. Ständig söker han en intensivare livskänsla, en friskare livsvis. När han besöker sig till Mexiko för att studera landskapet och folket, hoppas han, »att molnen där inte är så gamla och att luften är nyare och jorden inte så trött». Västlanserna i Mexiko ha inspirerat flera av hans verk och ha även skildrats av Mabel Dodge Lohan i hennes bok om Lawrence, »Lorenzo in Taos».

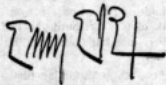
Senare delen av Catherine Carswells bok ger en gripande skildring av Lawrence's tappra kamp mot sjukdomen. År 1926 kom den första lungblödningen, och sedan arbetade han ständigt i kapplopp med döden, »a splendid fight», som hans hustru säger. Mrs Carswell ger en ganska sympatisk bild av diktarens hustru, Frieda Lawrence. Hon var tyska, född baronessa von Richthofen, och hennes far hade varit guvernör över Elsass-Lothringen. När Lawrence träffade henne, var hon gift med en engelsk professor Weekley. Hon lämnade man och barn för att

följa Lawrence och delade utan tvekan, hans fattigdom och oroliga vandringar. Hon var, säger Mrs Carswell, på sitt sätt en lika märklig personlighet som Lawrence. Hon var absolut okonventionell och respektlös, oberoende av yttre bekvämlighet, sorglös, skrupellfri och livlustig. Deras samliv var intet mjukt enahanda, tvärtom var det storm och solsenk och blivtrande urländningar. Det urfriska, strålande, vilda och originella hos henne var för honom en kraftkälla. Aldous Huxley, som i romanen *Point counter Point* tecknat Lawrence och hans hustru som Mark Rampion och Mary, säger om dem: »De voro bra var för sig — men tillsammans, som ett par, voro de ännu bättre».

Richard Aldington, den kände engelske författaren, gör i föreläset till »Apocalypse» ett uttall mot de kritiker, som icke förstodo Lawrence. Han beskyller dem helt enkelt för simpel avund. De äro »mänskisar, som skulle vilja skapa men icke kunna», och därför med omedveten avund vända sig mot de verkligt skapande och originella konstnärerna. Påståendet kommer säkerligen icke att få stå oemottaget.

Med beundran och sympati skildrar Aldington Lawrence's tappra kamp under de svåraste yttre förhållanden. Först år 1928 ljussade det ekonomiskt för honom — och då var det för sent. Aldington opponerar mot dem, som anfalla Lawrence av moraliska grunder. Han förklarar, att Lawrence hade den renaste fantasi och känsla för sexuella ting (I think Lawrence had the sweetest imagination and feeling about sex of any man I have known). Med rätta framhåller Aldington, att Lawrence såg som sin mission att i en tid av intellektualism förkunnas känslans livsvärde. Han ville ett rikare, varmare, intensivare känsloliv. För honom var det tydligt, att de flesta människor »knappast leva», d. v. s. leva med nedskruvad låga, med undertryckt livskänsla. I *Apocalypse*, som är ett slags sammanfattning av hans livsbeskrivning, skrivet under den sista sjukdomstiden, betonar Lawrence, att människorna ha förlorat känslan av samband med kosmos, med livets källor. »Kosmos är en väldig levande kropp, av vilken vi äro delar. Solen är ett stort hjärta, vars rytm återljuder i varje fiber av vår kropp. Månen är ett stort lysande nervcentrum, som kommer oss att skålas». Gammal romantisk mystik och naturfilosofi klingar hos Lawrence samman med den moderna mekaniserade tillvarons långtan till det spontana livets källor.

I höst väntas utkomma en samling Lawrence-brev, inledda av Aldous Huxley, och Frieda Lawrence påstås vara sysselet med en bok om sin man. Den rika Lawrence-litteraturen får därmed ett par värdefulla tillkott.

Bokkrönika.

Eyvind Johnson är en av de ytterligt få författare, som har en genuint personlig stil. I hans senaste arbete, novellsamlingen *Natten är här* (Bonniers, 5:50), har man ett lämpligt tillfälle att studera den. Hans subjektiva berättarkonst blir aldrig egocentrisk utan har en förtärfällig förmåga att intressera och roa (ty Eyvind Johnson besitter humor till skillnad från de flesta yngre författare). En hart när enastående naturlighet och ledighet präglar även hans författarskap på ett sympatiskt sätt, och det originella skrivsättet tjuvar genom sina överaskande moment och förmåga av suggestiva stämningar.

Natten är här innehåller en del psykologiska studier, intressant knutna till författarens egen person.

Hans mångsidighet och variationsförmåga är fräppant, och de i slutet upptagna noveller från Grekland äro strålande i sin friskhet och inlevelse. Men även de övriga äro skrivna med en överlägenhet, som vid läsningen ger en intensiv njutning, och det är få novellsamlingar, som man i likhet med denna ville önska en verkligt stor framgång, då den pekar hän på en originell begävnig och intresseväckande personlighet, som under en frisk och naturlig yta besitter så mycket sunt allvar.

De nya bokförlagen och bokserierna växa som svampar ur jorden. Tidskriften *Spektrum* har utvidgat sitt fält genom att erbjuda allmänheten »litterärt värdefulla moderna romaner till synnerligen lågt pris», och dessa romaner gå under benämningen »Spektrumromaner». Vad det synnerligen låga priset (2:50) angår, så kan man vara benägen att instämma, men det litterärt värdefulla torde nog bero på ens personliga uppfattning. Början har gjorts med Hermann Kestens be-

linneroman *Lyckliga människor*. I ett par föreläsningar har man noga om, vad man skall tycka i fortsättningen, så att man verkligen uppmärksammar att det är »ett mästerverk av den unge tyske humoristen». Den realistiska humor är dock ofta cynisk utan fines, och även om boken i viss mån kan vara berättigad att anses innehålla allmänna synpunkter på två ålskandes liv i storstaden, måste man säga, att det bisarra öde, författaren här konstruerar upp, långt ifrån kan räkna på allmängiltighet. Det verkar nog mera tysk klumpighet från sin minst tilltalade sida. Man måste emellertid frapperas av det rapa skrivsättet, den målade (om än grova) karaktärsstreckningen och förmågan att ge upphetsade och förvivalde stämningar.

Sten Selander påpekar med all rätt i föreläset till Richard Aldington's *Överstens dotter* (Bonniers, 6:50) att författaren nu först har visat sin verkliga begävnig. Hans krigsbok var hälsk och stormande och därigenom märkt men dock ganska ojämn. Denna senare bok uppvisar däremot en behärskad, kultiverad stil full av fines och humor. Med vedom ser man på George Smithers' öde, kvinnan som aldrig blir kvinna utan stannar kvar i ett ungdomsstadium av navitet och lågtan. Förbisade och nedtryckt i hemmet blir hon även sedan, delvis genom sin hämmande erotiska natur, skrämd och lekt med av starkare och mindre allvarliga individer, som ej se så konventionellt på saker och ting som hon. Dessa förbiskymmande personer äro också tecknade med verklig säkerhet och känsla, och hela den intressanta och träffande studien uppstår stundom konstverkets och mästerkapets sällsynta form.

J. F.

Restaurang Port Arthur

Blekingegatan 40
Telefon Söder 34784

Bra matställe

Tullförlamad företagsamhet.

I den lilla danska tidningen *Grundskild*, som har ekonomisk frihet och rättfärdighet på sitt program, har man beprövat jordreformerna och frihandelsvännen Abel Brink gjort en liten sammanställning av de senaste årens tullhöjningar i olika länder samt de växande arbetslöshetsiffrorna.

Sedan den ekonomiska världskonferensens frihandelsdeklarationer 1927 har *Tyskland* t. ex. nästan helt och hållet utstängt de danska jordbruksprodukterna genom sina ständigt stigande tullsatser. Fastän Tyskland på över ett år icke har betalat några krigsskadeersättningar, har antalet *understödda* arbetslösa vuxit med en miljon. De icke understödda komma inte med i statistiken.

I England lämnade man frihandelsvägen i november—december 1931. Sedan tullarna värvat ett halvår, har man uppnått en stegring av de arbetslösa antal med omkring sextio tusen.

I Danmark hade åtminstone städerna klarat sig ganska bra genom krisen, tills de nya skatte- och tullgarna genomfördes i oktober 1931. I juni 1932 ökades tullar och skatter ytterligare genom antagandet av krisförordningarna och arbetslösheten stiger nu vecka för vecka mitt i sommarens högsäsong.

Ett hemska exempel på tullarnas förödande verkningar på arbetslilgängen är *Förenata städerna* kan man knappast hitta. Sedan krisen börjat 1929—30 genomförde president Hoover i juni 1930 de beräknade Hawley-Smoot-tullarna, som medförde en stegring från 37.3 till 42.8 procent av tullarna på industrivaror och från 22.3 till 33.9 procent för lantrbruksprodukter samt dessutom innebar befogeten för presidenten att administrativt höja tullarna till 50 procent.

Resultatet är nu att *arbetslilgängen är ungefär hälften av vad den var under åren 1925—27*. Man har visserligen insett behov för att frihandelländerna emellan avhjälper krisen. Men de faktiska förhållandena visa tydligare än någonsin förr, att tullar äro odugliga som hjälpmedel.

Köp och läs

Krig mot kriget

tidskrift utgiven av den svenska kommittén för den internationella antikrigskongressen.

Inehåller bl. a.:

Läget av Arnold Ljungdal.

Internationell kampkongress mot kriget.

Klassolidaritet mot krig av Maxim Gorki.

Sveriges bidrag till världsblodbadet. Kvinnornas ord till de imperialistiska krigsorganisatorerna.

Vilka bl delegaterna på antikrigskongressen?

Krig mot kriget omfattar 16 sidor. Pris 25 öre. Kommissionärer 20 proc. rabatt, fraktfritt då minst 50 ex. rekvideras per postförskott. Rekvideras från Tidevarvets exp., Stockholm 2.

Astrid Sturzen Becker.

Universitetskvinnornas international.

Det är en stimulerande och uppfostrande erfarenhet att under en veckas tid på främmande ort tillsammans med några hundratals andra deltagare — närmare bestämt 575 — om olika nationer diskutera gemensamma och dock olikartade arbetsproblem inom varierande områden, såsom vi gjorde det för en kort tid sedan vid den sjätte kongressen av *International Federation of University Women* i Edinburgh (27 juli—4 aug.).

En nyhet i kongresstekniken avseende för I. F. U. W. var gruppdiskussionerna, varvid hundratalen voro uppdelade i avdelningar på ett tjugotal i varje, en dylik i. ö. ledd av den ena svenska delegaten lektor *Eva Ramstedt*. Ämnet var: *Ar universitetsstudier en ändamålsenlig utbildningsform för kvinnor i nuvarande tid?*, och resultatet blev huvudsakligen att ge sakliga upplysningar angående utbildning i olika land, samt att tillfälle gavs åt alla, även de blyga, att deltaga och framträda. Det kom med all tydlighet fram, att den brännande frågan överallt är arbetslösheten. I samband härmed hade en hel del uppgifter samlats och utredningar gjorts i flera land angående kvinnans ställning och hennes möjligheter att få arbete inom olika yrken.

Vidare hade uppdelning i fackgrupper betydligt utvidgats från föregående kongress. Man lunchade först med likintresserade, besåg sedan något gemensamt (läkare: sjukhus, litteraturgruppen en teaterpjäs), eller diskuterade, bl. a. inleddes en historiskdiskussion av den svenska medlemmen fru, *Dagmar Berg*, som representerade Egypten på grund

av sitt yrke (skolläroverstyrdarna i Kairo). Det arbetas också på att åstadkomma nära samarbete med andra föremåls och yrkesgrupper, bl. a. hoppas man på dylik med den kvinnliga internationella läkarorganisationen.

F. ö. var det gott om föredrag, delvis följda av diskussion, t. ex. av *Fra Price* följda av diskussion, t. ex. av *Fra Price* följda av diskussioner i varuhus (hon antröttrödde oss privat, att hon så gärna ville ha svenskar till sitt utbildningsinstitut i Boston), av *Frau Schönborn*, som talade om barnens överanstängning i skolorna och berättade, att förhållandena i Tyskland bättre de senaste åren g. f. ö. ledd av den ena svenska delegaten, hem och läkare, eller mera vetenskapligt betonade, som föreläsningen om växter sjukdomar av professor *Westerdyk*, federationens nya president efter den nu avgående, professor *Cullis*.

Vare sig man satt i delegeradmöten, hörde föredrag eller gladdes åt skotska sånger, danser och såckpipor vid festliga sammankomster eller på utfärd till högländerna, var det emellertid en god och glad stämning av gemenskap och vänskap, och man för hem med en uppmuntrande känsla av att alla, trots tidens tyngd och svårigheter, voro fast beslutna att arbeta sig igenom dessa till en ljusare framtid.

Generalrepresentant:

A.-B. REAL, Malmorgsgatan 1 • STOCKHOLM

Tel. (10) 39 21, Norr (2) 115 99.

Levantör till statsvecken.

Kr. I:—

pr dag är allt vad Ni behövs lägga av för att förvärva en ny CORONA skrivmaskin för hemmet, kontoret och resan. Ni arbetar fortare och bättre med en Corona, som har alla standardanordningar. Skriv till oss i dag för prisuppgift och prospekt.

Kungl. Hovblomsterhandel

H. FLATOW

Telegr.-adr.: Flatow. Telefoner: 10506, Norr 2117. Postgirokonton 549

Säg det med blommor!

Västergatan 14. STOCKHOLM

Blomsterförmedling till liv och utlåsd —

Bevingade barnarövare.

Ett örnporträtt.

Då för kort tid sedan i telegram från Norge meddelades om ett sensationellt barnaröv av örn, sökte tankarna sig naturligt nog genast över Atlanten till den amerikanska förbrytarvärlden och dess senaste stora reklamnummer. Man ville nästan fråga sig: Har verkligen denna välsmorda organisation agenter även hos oss, i ett fredligt norde Norge? Men nej, det här får örnen fråga stå för alldes ensam. I varje fall har barnarövaren i det här fallt handlat med en originalitet och finesse, som står i kontrast till vad hans förläder och släktingar presterat ifråga om skidnappings. Så här lyder berättelsen om den lilla norska äventyrliga flygfärd över hemlandets fjordar och fjäll:

På en gräsmatta vid en gård i Ytre Namdal i Nordtrøndelag lekte en fyra-årig flicka, då plötsligt — enligt hennes egen berättelse — en stor fågel kom farande ned över henne från himmelns höjd, grep tag i henne genom kjolen och lyfte henne från marken. Det gjorde en smula ont, då fågeln slog ned på henne, men sedan hade den lilla intet munde en sin luftiga färd — kanske förlorade hon medvetandet i rymden. I varje fall återfanns hon klockan 11 på kvällen högt upp i fjällen på en svåråtgångig avsnårs, fullkomligt oskadad, sänar som på några skrämor i huvudet, och lugnt sovande. Man hade iakttagit en örn i träten under dagan, kände till ett näste bland fjällen och satte detta genast i samband med barnets spårloka försvinnande, men döm om spejarsnas häpnad då den försvunnna återfanns vid liv, helbrädd, redan på vägen till den mäktiges övarboning!

Det är detta, som är originellt. Om en örn inte orkar bära sitt byte ändra fram till boet, brukar han stycka det och transporterar det bitvis till ungarna. Kungssörnen — ty förmodligen har det varit en sådan — brukar ej draga undan och gömma något byte för framtida behov och slår aldrig vilt utan trängande

**hon bakar
gärna —
hon tar
kooperativas
mjöl**

rop från sin egen eller ungarernas mazar. Hade nu hans mäktiga vingpar burit den lilla fram till boet — ja, då vilja vi helst slippa tänka oss, vad som hänt.

Kungssörnen och gamörnen eller lamm-gamen, skaggamen, hade båda förr i tiden befestat anseende som barnarövare, men man har under senare tid varit mest bjudt att skriva detta på folkfantasiens konto. Gamörnen är nu utrotad i hela Europa, sorgligt nog, och kungssörnen har inte på länge fått uppmärksamheten vid sig som skidnappers.

Så långt vårt vetande når tillbaka, finna vi, att stridsyxan av stammarna Homo och Accipitres grävdes fram första gången på salig Aeschylus tid. Denne vittne man blev själv det första ofvret, och själva hans dödsödet hade också karakteren av den kastade yxan. Mördaren var den gången Gypaetus, en gamörn, som behagade förvalda den lärde manns

Havsörnar. Efter en tavla av Bruno Liljefors.

blanka hjässa med en stenhäll och med våldsam kraft slungade sin middags-sköldpadda med precision mot hans huvud. Det var således denna gång icke överlagt mord, men detta rättfärdigare skede »El Quebrantahuesos», eller benkrossaren, som spanjoren kallar fågeln, avskiter i allmänhet, ej heller att sköldpaddan vid det här tillfälle höll, och fågeln fick göra sig besvär med att kasta den en gång till.

Det skulle sedan dröja 1200 år, innan skapetsens herre åter kom i vägen för en farlig motsländare ur de flygande storfurstarans allfiera glesnande led.

1876 dödades i Sörtrøndelag i Norge en liten fågel av en kungssörn, och från Silveralperna i Schweiz berättas om en herdegosse, som stöttes i djupet av en gamörn. Den bästa och fullständigaste berättelsen av föremålet själv om ett antal av gamörn ha vi från fjortonårige Johan Betschen, som blott hundra meter från en alpby i Schweiz blev överfallen bakifrån och kullslagen av rovfågeln våldiga vingar, varefter följde ett andra häftigt angrepp, då rovfågeln högg sina klor i gossens sidor och bröst och gick löst på hans huvud med sin starka hugare. Pojken var för sin ålder stor och kraftig och värdde sig med verkligt hjältemod och dock är det väl högst ovisst, hur äventyret slutat för honom, om ej hjälp tillkommit på hans förtvivlade rop. I Möre i Norge råkade en pojke, som ville röva ett örnbö, ut för ett rasande angrepp från en av fåglarna. Som han måste hålla sig fast i trädet med en hand, hade han endast en att hugga ifrån sig med, men han begagnade sin kniv så skickligt, att han till slut lyckades ge örnen banehugget. Slutligen berättas från Finnmarken om en fiskare, som blev förmögen skalparad av en kungssörn. Alla dessa uppgifter äro fullkomligt tillförlitliga, bevitnade eller prövade av trovärdiga män eller vetenskapare.

För den, som vill tränga något in i örnatnas, dessa rymdens rovridares väsen och vanor, äro kronprins Rudolf av Österrike, Brehm och Bengt Berg de mästerligaste cicieronerna. Helt nyligen har till deras rad sällat sig ett namn, som väl icke kan mäta sig i glans med deras, men som dock åt eftervärlden skänkt en utomordentligt fängslande skildring i ord och bild av vår stolta kungssörn. Den, som av forstmästare Stig Westlens nya bok »Kungssörnarna», väntar sig en noggrann och ingående skildring av ett rymden och på jaktigen bland fjällen blir in besviken. Han får veta allt, som kan vara värt att veta hörom. Genom att inledningvis stildra lapparnas liv och öden ur historisk och aktuell synpunkt (ett synnerligen intressant avsnitt av boken) och genom att jämsides med skildringen av örnatna ge en bild av hela fjällvärldens natur och djurliv har Westlén förtstått att ge sin bok mera vittspännande intresse, än vad blott och bart en örnhistoria skulle fått.

Med flytande, målände, bildrik, klar stil rullar förlåtaren upp fjällvärldens storslagna naturscenerier. Situationsbilderna från örnböet visa, att han kan skildra, skildra på ett kortluggat, nästan kargt

men samtidigt värdat, medryckande och framförallt roande sätt. Humorns krydda sätter en frisk smak på varje sida. Ibland kommer det verkligt poetisk flykt över språket — likgiltigt vad det är oavhandlat, och i saklig klarhet brister aldrig framställningen. I minnet låsta sig särskilt sidorna om middagssolen och om örnhonan, som så ursinnigt sliter i en talkvist till att pynta böet med, att ungarerna smittas av hennes humör och råka i slagsmål. Kapitlen om uvarna och örnatna läser man två gånger — om bergvparets unge, som svälter ihjäl, sedan föräldrarna övergivit honom, därför att turister trängt fram till deras bo och om kungssörnarnas två ungar, som ständigt strida och kivas i boet, tills den ene lämnar det på egna vingar. Vår starka, stridiga, härdiga naturer, klickta och uppblåsta till ett snöhöjti bo i toppen av en vindpiskad tall på den tusenmeterdjupa fjällbranten.

Bildmaterialet är genomgående högklassigt. Utomordentligt klara och skarpa äro några magnifika fjällpaoramer och hela raden örnbilder är verkliga prickskott både ur ornithologisk och fotografisk synpunkt.

Som så många andra ståtliga representanter för svensk vildmark ha kungssörnen och havsörnen under senare årtionden genom urskillningslös förföljelse gått sin totala förtärlighet med stora steg till mötes. Otivelaktligt ha vi svåra jaktkonkurrenser i båda arterna, men så ynkligt liten som deras stam nu är, borde vi kunna någa en långvarigare fridlysning än nu gällande, och det skulle vara en outplånlig skamflick på vår härskarskold att låta Jupiters fågel, stormarkens stolta emblem dö ut för att förtveta endast i minnets dammiga kamrar, ej i skogarnas viddar, över fjällens branter, bränningsarna dan, under bjälmvälades våldiga vingar.

Folke Röså.

Filmkrönika.

Kryssaren Emden.

Människorna glömma fort. Till och med världskrig. För örka längre uppröras över minnet av 1914—18.

Aven Remarque håller på att glömmas. Kanske ha alla hans efterföljare, alla »skräckmålningarnas» i form av krigsmeoarer, krigsskådespel och krigsfilm tagit död på måstären. Den mänskliga förmågan av medlidande har sina gränser. Nu synas vi ha genomlidit de konstruerade krigisfarnas till slut och blivit okänsliga på den punkten. Tiden är änyo mogen för krigets glorifiering.

Den politiska reaktionen är naturligtvis inte heller blind för omsvängningen. Korparna, som kraxa efter rov, bli allt fräckare. Läget återspeglar sig även i filmerna. *Kryssaren Emden* hade säkerligen inte kunnat spelas för ett par år sedan.

Den är en rent krigsförhållande psykchaunistisk film. Med oförsämd rättframhet blottas avsikten. Endens frityrbrograder på världshavet äro till den åndan ett tacksamt motiv, som ju även tidigare inspirerat både pennans och kamerans konstnärer. Den allit lika populära sjöförrvarromantiken kan här förnas med modern teknik, historisk sanning och åtminstone halvansjning och högt påtagliga politiska intressen.

Något konstverk är inte filmen. Där till är den för mycket refererande, för litet dramatisk. Med sina kortor och data gör den ett nästan skofmässigt intryck. Upp till den ryska (i Sverige censurforbjuda) Pansarkryssaren Potemkin när den inte på långa vägar. Men den har sina fascinerande moment, och den för sin ridderlighet vida berönde kaptenen framställes med imponerande manlighet av Werner Fuetterer. En farlig film men inte dålig.

Kronans rallare.

En film, som däremot förhållig fredliga, kulturskapande bragder, är den svenska *Kronans rallare*. Med hänsyn till den låga nivå, varpå så mycket film och inte minst den svenska fortarrande befinna sig, är även filmen själv något av en kulturbagd. Anfliggen får man i en svensk film se arbetets möda.

Liksom i krigsfilmerna är skildringen byggd på historisk verklighet, det stora Inlandsbanestycket. Och liksom mot den gamla kunnat rallarfilmen vissa konstnärliga invändningar göras, inte minst i jämförelse med rysk filmkonst. Jag hämnar denna gång på Turkeis, skildringen av järnvägsbygget mellan Turkestan och Sibirien. Där fanns dramatisk utveckling i reportaget. Man fick se bygget växa fram under arbetarnas händer. I den svenska filmen finns det ingen genomförd plan, endast en lång serie — i och för sig ytterst sevärda — episoder utan strängt sammanhang.

Dessutom ligger filmen av en konstnärlig obestulsmat. Man har i i det sista utvekat i valet mellan skapighet och uppamtik. Verkan blir ungefär densamma, som om man i en ingenjörsinstruktion kryddat framställningen med lite erotik och suspkämt. Eller i en humoristisk föllivskning passat på att lägga in en kurs i teknologi. Det borde ha varit aningen-eller, inte både-och, som lätt blir varken-eller.

Framför allt uppskattar jag filmen som ansats, som löfte om mera och bättre i samma stil. Inte minst värdefulla äro också alla rallarvisorna, om vilkas autenticitet jag inte vågar yttra mig, men som åtminstone till stor del synas hämtade från en levande tradition. Och det är inga teatralare, som posera i dyrbara lampor, utan proletärer präglade av kampen för tillvaron. Svensk Filmindustri förtjänar, att filmen blir en framgång. Om den inte blir det, visar biografpubliken, att den inte förtjänar bättre än S. F:s övriga produktion.

Nils Beyer.

Lucho's Reklamhoffe

Vårter och gen. hår

Flachs borttages med Elektrolys. Ansiktsbehandlingar, ögonbrynsfärgning manicure, pedicure m. m.
INSTITUT
Sturegatan 8, 2. tr. Tel. O. 95 95. Över. S. 95. Över. S. 95. Över. S. 95.
Fru GERDA FLACH
Inneh. av Academie Scientifique de Beauté, Paris, m. fl. diplom.

Antikrigs-kongressen.

Sedan det efter en del svårigheter att bestämma platsen för den internationella kampongkressen mot kriget blivit fastställt att den skall äga rum i Amsterdam — i Automobilstadstrisens utställningshall den 27—29 augusti — har intresset för denna opinionsyttring mot kriget ytterligare stimulerats.

Bland den mängd sammanslutningar som komma att skicka ombud äro — utom ett stort antal politiska organisationer från Europas och Amerikas stater — även kulturella sammanslutningar av olika slag samt rent pacifistiska organisationer. Internationella Kvinnoförbundets för Fred och Frihet sektioner i Tyskland, Frankrike, Amerika, samt en del lokalöreningar av detta förbund, Krigstjänstvägarinternationales engelska och franska avdelningar, små lokalgrupper av fredskärande skollärare, f. d. frontsoldater, tekniker och ingenjörer, revolutionära pacifister, föreningar av Gandhivänner i en mängd städer i Frankrike, Holland, Belgien, Bulgarien, stå upptagna på förteckningen. Bakom alla dessa stå sedan de stora fackorganisationerna i olika länder talrikt representerade.

Då kongressen måst organiseras på en mycket kort tid äro underrättelserna om de utsedda delegaterna ännu ofullständiga. Man har emellertid gjort hopp om att bl. a. Klara Zetkin, Käthe Kollwitz, Frans Masereel, ev. professor Freud, samt en kansas fyllick delegation från U. S. A. komma att närvara. Bland dem som underdecknat upprottet i Amerika är red. Cowley i The New Republic, i England Delisle Burns och New Statesmans utgivare, Martin Kinsley, Fenner Brockway och Ellen Wilkinson i Oberoende Arbetspartiet m. fl.

Skulle ryktet tala sant som förmälar att Holland vägrat Radek och Maxim Gorkij inresstillstånd, vore detta ett sorgligt frångående av landets gamla traditioner som en tri tillfyttsort för olika åskådningarna.

På en konferens i Stockholm med representanter för fackliga, politiska och kulturella organisationer utsågs till ombud från Sverige redaktör Carin Hermelin, bokförläggare Axel Holmström, redaktör Jalmur Wiksten och doktor Arild Ljungblad. Tidevarvet kommer alltså att kunna lämna utöfliga underrättelser från platsen om kampongkressens förlöpp och deltagare.

Till alla intresserade riktas en påminnelse om att den svenska antikrigskommitténs publikation *Krig mot kriget* fortfarande kan rekvireras på Tidevarvet exp. (pris 25 öre) samt att alla bidrag till bestridande av kostnaderna för Sveriges deltagande i kongressen och för det fortsatta arbetets bedrivande efter kongressens slut tacksamt mottagas på postgironkonto 54724, Tidevarvet, Slussplan 1—3, Stockholm.

TIDEVARVET

REDAKTION:
Telefon N. 4842. Mottagningsatid 10—12.
EXPEDITION:
Telefon N. 4842.
Kontorstid kl. 10—12 f. m., 1—4 e. m. Postgiron 1544.
PRENUMERATIONSPRIS:
För helår kr. 6:—, halvår kr. 3:—, kvartal kr. 1:50. Lösnummer 15 öre.
ANNONSPRIS:
I text 25 öre per millimeter.

Stockholm 1932
Zetterland & Thunders Boktryckeri-AB.